

Kattaqo‘rg‘on davlat pedagogika instituti Filologiya va ijtimoiy fanlar fakulteti
2-bosqich O‘zbek tili va adabiyoti yo‘nalishi talabalariga 4-semestr uchun
«Hozirgi o‘zbek adabiy tili II»fanidan yakuniy nazorat savollari
Imtihon shakli: yozma

1-QISM “OSON SAVOLLAR” deb nomalanadi va semestrda o‘qitilishi rejalashtirilgan mavzularning kirish qismidan asosan nazariy savollardan iborat bo‘ladi (tayanch iborasi bo‘ladi)	2-QISM “ODDIY SAVOLLAR” deb nomalanadi va semestrda o‘qitilishi rejalashtirilgan mavzularning 1-rejasidan asosan mulohazaviy savollardan iborat bo‘ladi (tayanch iborasi bo‘ladi)	3-QISM “MURAKKAB SAVOLLAR” deb nomalanadi va semestrda o‘qitilishi rejalashtirilgan mavzularning 2-rejasidan asosan qoidalar, teoremlar, kabi savollardan iborat bo‘ladi (tayanch iborasi bo‘lmaydi).	4-QISM “MURAKKAB SAVOLLAR 2” deb nomalanadi va semestrda o‘qitilishi rejalashtirilgan mavzularning 3-rejasidan asosan tendensiya, paradigmal, konsepsiyalar kabi savollardan iborat bo‘ladi (tayanch iborasi bo‘lmaydi)	5-QISM “QIYIN SAVOLLAR” deb nomalanadi va semestrda o‘qitilishi rejalashtirilgan mavzularning xulosa yani yakuniy qismidan asosan talabani mustaqil fikrlashga, mavzuni to‘liq anglashga yo‘naltiradigan savollardan iborat bo‘ladi (tayanch iborasi bo‘lmaydi).
Ot va uning UGMsi haqida umumiy ma'lumot bering (ot , atoqli, turdosh, muayyan, mavhum, yakka, jamlovchi)	Otning UGM parchalanishiga ko'ra turlari (ot , atoqli, urdosh, muayyan, mavhum, yakka, jamlovchi)	Atoqli va turdosh ot haqida fikrlaringizni bayon qiling. Fikringizni misollar yordamida dalillang.	Muayyan va mavhum otlar haqida ma'lumot bering. Fikringizni misollar yordamida dalillang.	Bahor kelishi bilan tog' etaklaridagi maydonlar rang-barang gullarga to'ldi. Sayyohlar musaffo havodan bahramand bo'lish uchun bu go'zal maskanga tez-tez tashrif buyuradilar. Ushbu matndagi otlarni morfologik tahlil qiling.
Ot derivatsiyasi haqida umumiy ma'lumot bering (affiksatsiya, kompozitsiya)	Otning xususiy lug'aviy shakllari: kichraytirish, shaxsiy munosabat shakllari haqida fikrlaringizni bayon qiling, (kichraytirish, shaxsiy munosabat shakllari)	Otda aloqa-munosabat kategoriyalarining voqelanishi haqida ma'lumot bering. Fikringizni misollar yordamida dalillang.	Otning morfologik belgilari va tasniflovchi kategoriyalari haqida fikrlaringizni bayon qiling	Zamonaviy texnologiyalar inson hayotini ancha yengillashirdi. Talabalar internet orqali dunyoning turli kutubxonalaridagi manbalardan foydalanish imkoniyatiga ega bo'ldilar. Ushbu matndagi otlarni morfologik tahlil qiling.
Sifat va uning UGMsi haqida umumiy ma'lumot bering (sifat, asliy sifat, nisbiy sifat, umumiy grammatik ma'no, oraliq grammatik ma'no,)	Sifat LMGlari haqida umumiy ma'lumot bering. (sifatning 9 ta LMGs)	Sifat derivatsiyasi haqida ma'lumot bering. Fikringizni misollar yordamida dalillang	Otlarda kesimlik kategoriyasi va bog'lama haqida ma'lumot bering. Fikringizni misollar yordamida dalillang.	Qadimiy shaharlar o'zining boy tarixiy obidalari bilan mashhur. Sayyohlar bu joylarga kelib, o'tmish madaniyati bilan yaqindan tanishadilar. Ushbu matndagi otlarni morfologik tahlil qiling.
Kompozitsiya usuli orqali sifat hosil qilinishi haqida ma'lumot bering. (juft, takroriy)	Sifatning tuzilishiga ko'ra turlari haqida ma'lumot bering. (sodda va murakkab). Fikringizni misollar yordamida dalillang.	Juft sifat tarkibidagi so'zning xususiyatiga ko'ra turlarga bo'linishi haqida ma'lumot bering. Fikringizni misollar yordamida dalillang.	“Daraja sifatning tasniflovchi kategoriyasi sifatida”. Ushbu fikrlarga o'z shaxsiy munosabatingizni bildiring.	Bahorning iliq tongida keng dalalar ustida mayin shamol esib turardi. Yosh dehqonlar serhosil yerga yangi urug' seppishga tayyorgarlik ko'rdilar. Ushbu matndagi sifatarni morfologik tahlil qiling
Sifatning sintaktik imkoniyatlarini bayon qiling. (sifat, gap bo'laklari)	Sifatlarda ma'no torayishini qanday izohlaysiz? (sifat, ma'no kengayishi, ma'no torayishi)	Sifatlarda egalik va kelishik kategoriyasi haqida ma'lumot bering.	Sifada aloqa-munosabat kategoriyalarining voqelanishi haqida ma'lumot bering. Fikringizni misollar yordamida dalillang.	Zamonaviy laboratoriyada yosh olimlar murakkab tajribalar ustida ishlamoqdalar. Ular aniq natijaga erishish uchun har bir jarayonni diqqat bilan kuzatadilar. Ushbu matndagi sifatarni morfologik tahlil qiling
Son va uning UGMsi haqida umumiy ma'lumot bering (miqdor, munosabat, lug'aviy-ma'noviy guruh, lug'aviy shakl)	Sanoq son sirasida “bir” so'zi qo'llanish va vazifasi jihatidan qanday o'zga xosliklarga ega (miqdor, noaniqlik, mo'ljal...)	Sonning grammatik xususiyati haqida ma'lumot bering. Fikringizni misollar yordamida dalillang.	Sonning LMT va LMGlari hamda ularga xos lug'aviy shakl hosil qiluvchi vositalar haqida ma'lumot bering. Fikringizni misollar yordamida dalillang.	Stadionda qizg'in futbol uchrashuvi boshlandi. Iqtidorli hujumchi muhim daqiqada chiroyli gol urdi. Ushbu matndagi sifatarni morfologik tahlil qiling
Hisob so'zi LMG si qanday mikrosistemalardan tashkil topadi? (yakka, to'rt, daning qismi, vaqt, qiymat o'lchovi)	Sonning butun yoki qismni ifodalashiga ko'ra turlari haqida ma'lumot bering. Fikringizni misollar yordamida dalillang. (butun son; kasr son; aralash son)	Sanoq sonning hisob so'zi bilan qo'llanilishi haqida ma'lumot bering. Fikringizni misollar yordamida dalillang.	Aloqa-munosabat kategoriyalarining son turkumida voqelanishi haqida ma'lumot bering. Fikringizni misollar yordamida dalillang.	Qadimiy shahar hududida to'rt asr oldin qurilgan masjid saqlanib qolgan. Har yili yuzlab sayyohlar bu tarixiy obidani ko'rish uchun keladilar. Ushbu matndagi so'zlarni morfologik tahlil qiling
Sonning tuzilishiga ko'ra turlari (sodda, juft, takror va b)	Ravish va uning UGMsi haqida ma'lumot bering. Fikringizni misollar yordamida dalillang.	Sondan tashqari yana qaysi turkumlar miqdor ma'nosini ifodalaydi va qanday ifodalaydi?	“Son cheklanmagan muchalanuvchanlikka ega...” ushbu fikrlarni izohlang.	Kutubxonaga bugun yigirma besh dona yangi kitob keltirildi. Talabalar ularni birinchi kunning o'zidayoq katta qiziqish bilan varaqlay boshladilar.. Ushbu matndagi so'zlarni morfologik tahlil qiling
Ravish LMGlari haqida umumiy ma'lumot bering (Ravish holat, miqdor-daraja, o'rin, payt, maqsad, sabab LMGlari)	Ravishning tuzilishiga ko'ra turlari. (sodda, juft, takror va b)	Ravishda derivatsiya haqida ma'lumot bering. Fikringizni misollar yordamida dalillang	“Ravish o'zgarma so'z turkumi sifatida”. Ushbu fikrlarga o'z shaxsiy munosabatingizni bildiring.	Tajribali ustoz darsni juda qiziqarli tushuntirdi, talabalar esa diqqat bilan tingladilar. Ular berilgan topshiriqlarni tez va aniq bajarishga harakat qildilar.. Ushbu matndagi so'zlarni morfologik tahlil qiling
Taqlid va uning UGMsi haqida umumiy ma'lumot bering . (miqdor, munosabat, belgi, lug'aviy ma'noviy guruh,)	Taqlidning tuzilishiga ko'ra turlari. (sodda, juft, takror va b)	Taqlidning boshqa so'z turkumlariga munosabati haqida gapiring. Fikringizni misollar yordamida dalillang	Taqlidning sintaktik imkoniyatlarini bayon qiling. Fikringizni misollar yordamida dalillang.	Sayyohlar tog' yo'lidan sekin yuqoriga ko'tarildilar. Ular atrofdagi manzarani hayrat bilan tomosha qilib, tez-tez to'xtab suratga oldilar. Ushbu matndagi so'zlarni morfologik tahlil qiling
Olmosh haqida umumiy ma'lumot. (miqdor, munosabat, belgi, lug'aviy ma'noviy guruh, lug'aviy shakl, derivatsiya, sintaktik shakllar)	Olmoshning ifoda etadigan ishoraviy ma'nosiga ko'ra ma'no guruhlarini ayting	Kishilik, ko'rsatish, belgilash olmoshlari haqida ma'lumot bering. Fikringizni misollar yordamida dalillang	Olmosh derivatsiyasi haqida ma'lumot bering. Fikringizni misollar yordamida dalillang	Yosh tadqiqotchi ilmiy ishini mustaqil ravishda tayyorladi. U natijalarni batafsil tahlil qilib, ancha puxta xulosa chiqardi. Ushbu matndagi so'zlarni morfologik tahlil qiling
Olmoshning sintaktik imkoniyatlarini bayon qiling (olmosh, gap bo'laklari)	Leksemalar tasnifidagi «ma'noviy nomustaqillik» tushunchasi haqida ma'lumot bering. (ma'no, atash ma'no)	Yordamchi so'zning «oraliq uchinci» tabiatiga egaligi haqida ma'lumot bering. Fikringizni misollar yordamida dalillang	Yordamchi so'zni mustaqil so'zga yaqinlashtiruvchi omillarni ko'rsating, misollar keltiring.	Talabalar imtihonga jiddiy tayyorgarlik ko'rdilar. Ular savollarga ishonch bilan javob berib, bemaol suhbatlashdilar. Ushbu matndagi so'zlarni morfologik tahlil qiling
Yordamchi so'zning shakliy xususiyatiga ko'ra turlari haqida ma'lumot bering. (ko'makchi, yuklama, bog'lama)	Ko'makchi haqida ma'lumot bering. (bog'lash, sof, vazifadosh)	Ko'makchining shakliy xususiyatiga ko'ra turlari haqida ma'lumot bering. Fikringizni misollar yordamida dalillang	Yordamchi so'zning grammatik morfemalardan farqli tomonlarini ko'rsating.	U bugun konferensiyada o'z tadqiqoti haqida ma'ruza qildi. Biz esa uning fikrlarini diqqat bilan tinglab, ayrim savollarimizni ham berdik. Ushbu matndagi so'zlarni morfologik tahlil qiling
Nisbiy ko'makchi haqida (nomustaqillik belgisiga, boshqa so'z turkumlari)	Qo'shimchasimon ko'makchi haqida ma'lumot bering. Fikringizni misollar yordamida dalillang. (affiks, o'xshatish)	Sof ko'makchi haqida ma'lumot bering. Fikringizni misollar yordamida dalillang	Yarim ko'makchi haqida ma'lumot bering. Fikringizni misollar yordamida dalillang	Kim bu kitobni stol ustida qoldirdi? Men uni kutubxonaga qaytarish kerak deb o'ylayman. Ushbu matndagi so'zlarni morfologik tahlil qiling
Bog'lovchi haqida ma'lumot bering. (ko'makchi, yuklama, bog'lama)	Bog'lovchilarning vazifa jihatidan turlari Fikringizni misollar yordamida dalillang. (teng, ergashtiruvchi)	Teng bog'lovchi haqida batafsil ma'lumot bering. Fikringizni misollar yordamida dalillang	Ergashtiruvchi bog'lovchi haqida batafsil ma'lumot bering. Fikringizni misollar yordamida dalillang	Ular yangi loyiha ustida bir necha oy davomida ishladilar. Natijada bu ish hammani qiziqtiradigan muhim natijalarni berdi. Ushbu matndagi so'zlarni morfologik tahlil qiling
Yuklama haqida ma'lumot bering. (ko'makchi, yuklama, bog'lama)	Yuklamaning tuzilish turlari haqida batafsil ma'lumot bering. Fikringizni misollar yordamida dalillang	Yuklamaning shakliy va vazifaviy turlari	Bog'lovchi-yuklamaning mohiyati haqida batafsil ma'lumot bering. Fikringizni misollar yordamida dalillang	Siz bu masala haqida qanday fikrdasiz? Biz ham shu savol ustida ancha vaqt o'tyladik. Ushbu matndagi so'zlarni morfologik tahlil qiling
Yordamchi so'zlarning sintaktik imkoniyatlarini bayon qiling.	Yordamchi so'z va uning umumiy grammatik ma'nosi haqida ma'lumot bering. (bog'lash, qo'shimcha ma'no yuklash)	Yordamchi so'z va uning umumiy grammatik ma'nosi haqida gapiring.	Yordamchi so'zlarning o'rganilishiga sharh bering	Sayyohlar tog' yo'lidan asta yuqoriga ko'tarildilar. Ular atrofdagi manzarani hayrat bilan kuzatib, tez-tez suratga oldilar. Ushbu matndagi so'zlarni morfologik tahlil qiling

Soʻz-gap tasnifi haqida ma'lumot bering. (soʻz-gap, soʻz-gapning maʼnoviy guruhlari, umumiy grammatik maʼno, oraliq grammatik maʼno)	Sof soʻz-gaplar haqida ma'lumot bering. Fikringizni misollar yordamida dalillang. (modal, undov, tasdiq/inkor)	Soʻz-gaplarning mustaqil va yordamchi soʻzdan, shuningdek, qoʻshma gapdan farqli xususiyatlari haqida ma'lumot bering. Fikringizni misollar yordamida dalillang	Soʻz-gap toʻplamini ajratish tamoyillari haqida batafsil ma'lumot bering.	Yosh sportchilar musobaqaga jiddiy tayyorlandilar. Ular maydonda juda chaqqon harakat qilib, ishonch bilan oʻynadilar. Ushbu matndagi soʻzlarni morfologik tahlil qiling
Soʻz-gapning umumiy, oraliq, xususiy grammatik maʼnolarini qanday izohlaysiz? (soʻz-gap, soʻz-gapning maʼnoviy guruhlari, umumiy grammatik maʼno, oraliq grammatik maʼno)	Modal soʻz-gapni tavsiflang (soʻz-gap, soʻz-gapning maʼnoviy guruhlari, modal maʼno)	W^-\ashgan, [W^]-lashayotgan, [W^] – simon soʻz-gaplar haqida batafsil ma'lumot bering. Fikringizni misollar yordamida dalillang	Soʻz-gapning oʻziga xos gʻayrioddiy lugʻaviy maʼnoga egaligi haqida batafsil ma'lumot bering.	Tajribali olim tadqiqot natijalarini batafsil tahlil qildi. U muammoni chuqur oʻrganib, aniq xulosalar chiqardi. Ushbu matndagi soʻzlarni morfologik tahlil qiling
Undov soʻz-gapni tavsiflang (soʻz-gap, soʻz-gapning maʼnoviy guruhlari, his-hayajon, buyruq-xitob)	Tasdiq /inkor soʻz-gapni tavsiflang (soʻz-gap, soʻz-gapning maʼnoviy guruhlari, inkor maʼno, tasdiq)	Otlarning maʼnoga koʻra tasnifi haqida ma'lumot bering.	Soʻz-gapning sintaktik xususiyatlari haqida ma'lumot bering. Fikringizni misollar yordamida dalillang	Dehqonlar dalada tinmay mehnat qildilar. Ular yerga ehtiyotkorlik bilan ishlov berib, hosilni moʻl olishga harakat qildilar. Ushbu matndagi soʻzlarni morfologik tahlil qiling
Egalik kategoriyasi haqida ma'lumot bering. (shaxs, son)	Son kategoriyasi haqida ma'lumot bering. (birlik, koʻplik)	Koʻplik maʼnosining uch xil usul bilan: a) morfologik usul; b) leksik-semantik usul; v) aralash usul orqali hosil qilinishi haqida ma'lumot bering. Fikringizni misollar yordamida dalillang.	Qaratqich va qaralmish haqida ma'lumot bering. Fikringizni misollar yordamida dalillang.	Yosh sportchilar ertalab stadiona yigʻildilar. Ular murabbiy koʻrsatmalarini bajarib, mashqlarni takrorladilar. Ushbu matndagi soʻzlarni morfologik tahlil qiling
Kelishik kategoriyasi haqida ma'lumot bering. (bosh, tushum)	Bosh kelishik shaklidagi soʻzlarning sintaktik xususiyatlarini bayon qiling. Misollar keltiring. (nol daraja, ega)	Tushum kelishigi haqida ma'lumot bering, belgisi va belgisiz qoʻllanilishini izohlang.	Otning nokategorial shakllari: 1) sintetik shakl; 2) analitik shakl; 3) juft va takroriy shakl haqida ma'lumot bering. Fikringizni misollar yordamida dalillang.	Dehqonlar dalada mehnat qildilar. Ular yerga urugʻ sepib, hosilni parvarish qildilar. Ushbu matndagi soʻzlarni morfologik tahlil qiling
Otning sintetik shakllaridan: 1) kichraytish shakli; 2) hurmat shakli; 3) oʻxshatish shakli haqida ma'lumot bering. (-cha, -lar affislari)	Otning sintetik shakllaridan: 1) erkalash shakli; 2) qarashlilik shakli; 3) oʻrin belgisi shakli; 4) chegara shakli haqida ma'lumot bering. (-niki, -jon, -xon affikslari)	Sifatlarning daraja kategoriyasi haqida ma'lumot bering. Fikringizni misollar yordamida dalillang.	Sifatlarda orttirma darajaning ifodalanish usullari haqida ma'lumot bering. Fikringizni misollar yordamida dalillang.	Talabalar kutubxonaga kirib, kerakli kitoblarni izladilar. Ular topilgan manbalarni oʻqib, muhim ma'lumotlarni belgilab oldilar. Ushbu matndagi soʻzlarni morfologik tahlil qiling
Sifatlarda modal shakllarning ifodalanishi haqida ma'lumot bering. (-gina, -kina, -qina)	Sonlarning tuzilish jihatidan turlari haqida ma'lumot bering. (sodda, qoʻshma)	Numerativlar va ularning turlari haqida ma'lumot bering. Fikringizni misollar yordamida dalillang.	Sifatning otga koʻchishi va otlashuvini bir biridan farqlang. Misollar keltiring.	Sayyohlar togʻ yoʻli boʻylab yurib bordilar. Ular manzaralarni tomosha qilib, dam oldilar. Ushbu matndagi soʻzlarni morfologik tahlil qiling
Olmoshlar qanday grammatik xususiyatlari bilan boshqa soʻz turkumlaridan farqlanishini ayting. (yasalish hodisasi, oʻzgaruvchilar, koʻplik)	Sof kishilik olmoshlari va kishilik - koʻrsatish olmoshlari haqida ma'lumot bering. (olmosh, men, sen, u)	Belgilash olmoshlari ikki turi: jamlash olmoshlari va belgilash olmoshlari haqida ma'lumot bering.	Olmoshlarning tuzilish jihatidan turlari haqida ma'lumot bering. Fikringizni misollar yordamida dalillang.	Ushbu matndagi soʻzlarni morfologik tahlil qiling Sportchilar musobaqa davomida juda chaqqon harakat qildilar. Ular maydonda tez va aniq oʻynadilar.
Olmoshning gapdagi vazifasi haqida ma'lumot bering. (ega, kesim, aniqlovchi)	Oʻtimli va oʻtimsiz feʼllar haqida ma'lumot bering. (kelishik, nisbat)	Mustaqil feʼllar va yordamchi feʼllar haqida batafsil ma'lumot bering.	Boshqa turkumlarga oid soʻzlarning olmoshga koʻchishi (pronominalizatsiya) haqida ma'lumot bering. Fikringizni misollar yordamida dalillang.	Yosh dasturchilar yangi dastur yaratdilar. Ular kod yozib, tizimni sinab koʻrdilar. Ushbu matndagi soʻzlarni morfologik tahlil qiling
Feʼlning tuslanishli va tuslanishsiz shakllari haqida ma'lumot bering.(mayl va zamon kategoriyasi)	Feʼl nisbatlari haqida ma'lumot bering. (aniq, oʻzlik, majhul)	Feʼlning kategorial va funksional (nokategorial) shakllari haqida ma'lumot bering. Fikringizni misollar yordamida dalillang.	Feʼlning boʻlishli va boʻlishsizlik kategoriyasi haqida ma'lumot bering.	Talabalar ilmiy konferensiyada qatnashdilar. Ular oʻz tadqiqotlarini taqdim etib, fikr almashdilar. Ushbu matndagi soʻzlarni morfologik tahlil qiling
Tuslanish haqida ma'lumot bering.(feʼl, shaxs-son)	Koʻmakchi feʼllar haqida ma'lumot bering. (yetakchi, koʻmakchi, feʼl)	Felning funksional shakllar haqida umumiy ma'lumot bering. Misollar keltiring	Ravishlarning maʼno turlari haqida batafsil ma'lumot bering.	Sunʼiy intellekt hozirgi zamon texnologiyalarining eng muhim yoʻnalishlaridan biri hisoblanadi. Ushbu matndagi soʻzlarni morfologik tahlil qiling
Asl koʻmakchilar, ot koʻmakchilar, feʼl koʻmakchilar haqida ma'lumot bering (sof, nisbiy)	“bilan”, “uchun” koʻmakchilarining maʼnolari haqida ma'lumot bering. (sabab, evaz, atalganlik maʼnolari)	Kelishiklar va koʻmakchilar maʼnosohligini izohlang. Misollar keltiring.	Yakka va takroriy bogʻlovchilar haqida batafsil ma'lumot bering. Misollar keltiring.	Hozirgi kunda sunʼiy intellekt tibbiyot, taʼlim, sanoat va transport kabi koʻplab sohalarda keng qoʻllanilmoqda. Ushbu matndagi soʻzlarni morfologik tahlil qiling
Teng bogʻlovchilar haqida batafsil ma'lumot bering. (biriktiruv, zidlov, ayiruv)	Ergashtiruvchi bogʻlovchilar haqida batafsil ma'lumot bering. (maqsad, aniqlov, sabab)	Affiks yuklamalar va soʻz yuklamalar haqida ma'lumot bering. Misollar keltiring.	His-hayajon (emosional) undovlar va buyruq-xitob undovlari haqida batafsil ma'lumot bering. Misollar keltiring.	Kelajakda esa bu texnologiya inson hayotini yanada qulay va samarali qilishda muhim rol oʻynashi kutilmoqda. Ushbu matndagi soʻzlarni morfologik tahlil qiling